

LAKIALOITE 20/2003 vp

Laki perusopetuslain 32 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Tammikuun 1 päivänä vuonna 1999 tuli voimaan uusi perusopetuslaki. Perusopetuslaki on yksi kaikkiaan kahdeksasta laista, jotka yhdessä muodostavat koulutusta koskevan lainsäädännön. Koululainsäädännön uudistamisella pyrittiin lisäämään vaihtoehtoja ja siirtämään päätösvaltaa enemmän kunnille, kouluille ja vanhemmille. Vanhemmille on annettu enemmän sananvaltaa lastensa koulunkäynnin suunnittelussa ja päätöksenteossa, mm. koulupaikan päättämiseksi.

Koulumatkojen osalta uudistunut lainsäädäntö ei tehnyt muutoksia koulumatkan pituuteen. Nykyisenkin lain mukaan oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen taikka oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävään riittävään avustukseen, jos koulumatka on viittä kilometriä pidempi tai jos se oppilaan ikä tai olosuhteet huomioon ottaen on oppilaalle liian rasittava tai vaarallinen.

Maksutonta kuljetusta tarvitsevien määrä kasvaa, kun pienempiä ja yleensä maaseudulla sijaitsevia kouluja lakkautetaan ja opetusta keskitetään suurempiin yksiköihin kasvukeskuksiin. Monen kohdalla koulumatka ylittää roimasti 5 kilometriä. Pohjois-Suomessa koulumatkat voivat olla monta kymmentä kilometriä. Monen kohdalla ylittyy myös lain säätämä koulumatkan 2,5 tunnin enimmäisaika, koska koulukyytejä ei resurssien vähyden vuoksi voida järjestää tarpeeksi useita. Tämä rasittaa ja myös vaikeuttaa koulunkäyntiä.

Pääosa väestöstä ja koululaisista asuu suurissa kasvukeskuksissa. Muuttovoittoisissa kunnis-

sa rakennetaan kilvan uusia kouluja, asuinalueita ja liikenneyhteyksiä. Peruskoululaiset aina ensiluokkalaisista alkaen joutuvat yhä useammin matkaamaan pidemmälle kouluun. Pitempi koulutie lisää myös turvattomuutta.

Koulutien turvallisuutta ei mitata kilometrimäärillä. Lain mukaan maksuton kuljetus voidaan myöntää oppilaalle, jonka koulumatka on vähintään 5 kilometriä. Jos koulumatkan olosuhteet ovat liian vaaralliset, rasittavat tai vaikeat, voidaan maksuton kuljetus järjestää, vaikka viiden kilometrin raja ei täytyisikään. Koulumatka voi olla vaikea, raskas ja vaarallinen, vaikka se ei olisikaan 5 kilometrin pituinen. Vaarana on, että kunnat kustannussyistä eivät välttämättä ole kovin hanakoita tarkastamaan eripituisia koulumatkoja niiden mahdollisen rasittavuuden ja vaarallisuuden valossa.

Lainmuutoksessa esitämme, että kilometrirajaa alennettaisiin 1—3-luokkalaisten osalta 3 kilometriin. Lasten koulutien mittana ei ylipäänsä saisi olla pituus vaan turvallisuus. Viiden kilometrin rajapyykki on liian pitkä matka 7-vuotiaalle peruskoululaiselle yksin kuljettavaksi, vaikka kulkutie olisikin turvallinen. Kaikilla vanhemmilla ei ole mahdollisuutta saattaa lapsiaan kouluun, vaan useimmat koululaiset menevät kouluun yksin tai kavereiden kanssa. Lainmuutos, jossa maksuttoman koulukuljetuksen rajaa lasketaan peruskoulun 1—3-luokkalaisten osalta 5 kilometristä 3 kilometriin, parantaisi olennaisesti kyseisten vuosiluokkien koulumatkojen turvallisuutta.

Nykyisin maksuttoman koulukuljetuksen käytännöt vaihtelevat suuresti eri kunnissa. Olin tärkeää, että kaikissa kunnissa kohtelu olisi samanlaista ja kuntalaisia kohdeltaisiin koulumatkojen maksuttomuuden osalta tasavertaisesti. Joissain kunnissa sovelletaan jo nyt peruskoulun alimmilla luokilla alhaisempia kilometrirajoja kuin on laissa määrätty ja otetaan huomioon vakavammin tien vaarallisuuteen liittyvät sei-

kat. Kaikkien 1—3-luokkalaisten tasa-arvoinen kohtelu täytyy turvata lailla, ja näin yhtenäistää käytännöt maksuttoman koulukuljetuksen osalta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

perusopetuslain 32 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä elokuuta 1998 annetun perusopetuslain (628/1998) 32 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1288/1999, seuraavasti:

32 §

Koulumatkat

Jos peruskoulun 1—3 luokkaa suorittavan, lisäopetusta tai 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan esiopetusta saavan oppilaan koulumatka on kolmea kilometriä pidempi ja tätä ylemmällä vuosiluokalla olevan oppilaan viisi kilometriä pidempi tai jos se oppilaan ikä tai muut olosuhteet huo-

mioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi, on oppilaalla oikeus maksuttomaan kuljetukseen taikka oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävään riittävään avustukseen.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Helsingissä 28 päivänä huhtikuuta 2003

Raija Vahasalo /kok
Marja Tiura /kok
Sari Sarkomaa /kok
Ahti Vielma /kok
Sirpa Asko-Seljavaara /kok
Marjukka Karttunen /kok
Martin Saarikangas /kok
Anne Holmlund /kok

Paula Risikko /kok
Tapani Mäkinen /kok
Arto Satonen /kok
Hanna-Leena Hemming /kok
Suvi Lindén /kok
Leena Harkimo /kok
Pertti Hemmilä /kok